ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 3.9.2024
COM(2024) 390 final

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

σχετικά με τις «δεσμεύσεις για την εμπιστοσύνη στις στατιστικές» από μέρους των κρατών μελών, όπως απαιτείται από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 223/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Μαρτίου 2009

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1. Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 223/2009 σχετικά με τις ευρωπαϊκές στατιστικές

Η παρούσα έκθεση είναι η τέταρτη που καταρτίζεται σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 223/2009 σχετικά με τις ευρωπαϊκές στατιστικές[1], και ιδίως το άρθρο 11 παράγραφος 4 που ορίζει ότι:

«Οι Δεσμεύσεις των κρατών μελών παρακολουθούνται τακτικά από την Επιτροπή βάσει των ετήσιων εκθέσεων που διαβιβάζονται από τα κράτη μέλη και επικαιροποιούνται, εφόσον απαιτείται.

…

Η Επιτροπή υποβάλλει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο έκθεση σχετικά με τις δημοσιευμένες Δεσμεύσεις και, όπως απαιτείται, εκθέσεις προόδου, έως τις 9 Ιουνίου 2018 και ανά δύο έτη στη συνέχεια.»

Η πρώτη έκθεση δημοσιεύθηκε το 2018[2], η δεύτερη το 2020[3] και η τρίτη το 2022[4].

Δέσμευση για την εμπιστοσύνη στις στατιστικές

Οι δεσμεύσεις για την εμπιστοσύνη στις στατιστικές (στο εξής: Δεσμεύσεις) καθορίστηκαν στο πλαίσιο του στόχου για τη βελτίωση του πλαισίου ποιότητας της διαχείρισης στον τομέα των στατιστικών. Παρουσιάστηκαν για πρώτη φορά σε ανακοίνωση της Επιτροπής το 2011[5]. Πρόκειται για έναν μηχανισμό για τη διαρκή ανάληψη ευθύνης από τις κυβερνήσεις όσον αφορά το επίπεδο συμμόρφωσης της χώρας τους με τον κώδικα ορθής πρακτικής για τις ευρωπαϊκές στατιστικές (στο εξής: κώδικας)[6].

Ο κώδικας είναι το πρότυπο για την ανάπτυξη, την παραγωγή και τη διάδοση ευρωπαϊκών στατιστικών. Περιλαμβάνει 16 αρχές που αφορούν το θεσμικό περιβάλλον, τις στατιστικές διαδικασίες και το στατιστικό προϊόν. Ο κυριότερος στόχος του είναι να διασφαλίσει ότι οι στατιστικές που παράγονται στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού στατιστικού συστήματος δεν ανταποκρίνονται μόνο σε ποιοτικά κριτήρια, μεταξύ των οποίων μπορεί να αναφερθεί η συνάφεια, η επικαιρότητα και η ακρίβεια, αλλά και στις αρχές της επαγγελματικής ανεξαρτησίας, αμεροληψίας και αντικειμενικότητας.

---

[1] Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 223/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Μαρτίου 2009, σχετικά με τις ευρωπαϊκές στατιστικές και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ, Ευρατόμ) αριθ. 1101/2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τη διαβίβαση στη Στατιστική Υπηρεσία των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων πληροφοριών που καλύπτονται από το στατιστικό απόρρητο, του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 322/97 του Συμβουλίου σχετικά με τις κοινοτικές στατιστικές και της απόφασης 89/382/ΕΟΚ, Ευρατόμ του Συμβουλίου για τη σύσταση επιτροπής του στατιστικού προγράμματος των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΕΕ L 87 της 31.3.2009, σ. 164).

[2] COM(2018) 516 final.

[3] COM/2020/278 final.

[4] COM/2022/333 final.

[5] COM (2011) 211 final.

[6] Κώδικας ορθής πρακτικής για τις ευρωπαϊκές στατιστικές — αναθεωρημένη έκδοση 2017 — Κατάλογοι προϊόντων — Eurostat (europa.eu).

Οι Δεσμεύσεις αποτελούν σημαντικό σύνδεσμο μεταξύ του κώδικα ορθής πρακτικής και των κυβερνήσεων των κρατών μελών.

Σύμφωνα με το άρθρο 11 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 223/2009, οι Δεσμεύσεις είναι μέσα που *«αποσκοπούν περαιτέρω στη διασφάλιση της εμπιστοσύνης του κοινού στις ευρωπαϊκές στατιστικές και στην επίτευξη προόδου στην εφαρμογή των στατιστικών αρχών που περιλαμβάνονται στον κώδικα ορθής πρακτικής.»*

Σύμφωνα με την αιτιολογική σκέψη 17 του τροποποιητικού κανονισμού (ΕΕ) 2015/759[7] «*Η ποιότητα των ευρωπαϊκών στατιστικών θα μπορούσε να ενισχυθεί και να αυξηθεί η εμπιστοσύνη των χρηστών σε αυτές, εάν οι εθνικές κυβερνήσεις είχαν μέρος της ευθύνης για την εφαρμογή του κώδικα ορθής πρακτικής για τις ευρωπαϊκές στατιστικές («ο κώδικας ορθής πρακτικής»). Για τον σκοπό αυτό, η «δέσμευση για την εμπιστοσύνη στις στατιστικές» («Δέσμευση») ενός κράτους μέλους, λαμβάνοντας υπόψη τις εθνικές ιδιαιτερότητες, θα πρέπει να περιλαμβάνει συγκεκριμένες υποχρεώσεις για την κυβέρνηση του εν λόγω κράτους μέλους για τη βελτίωση ή διατήρηση των συνθηκών εφαρμογής του κώδικα ορθής πρακτικής. Η Δέσμευση αυτή, η οποία θα πρέπει να επικαιροποιείται όπως απαιτείται, μπορεί να περιλαμβάνει εθνικά πλαίσια διασφάλισης υψηλής ποιότητας, συμπεριλαμβανομένων των αυτοαξιολογήσεων και των βελτιωτικών δράσεων καθώς και των μηχανισμών εποπτείας.*»

Αξιολογήσεις του ευρωπαϊκού στατιστικού συστήματος (ΕΣΣ) από ομοτίμους

Το ευρωπαϊκό στατιστικό σύστημα (ΕΣΣ), στο οποίο συνεργάζονται η Eurostat και οι εθνικές στατιστικές αρχές των κρατών μελών της ΕΕ και των χωρών ΕΖΕΣ, αποσκοπεί στην παραγωγή ευρωπαϊκών στατιστικών υψηλής ποιότητας. Για να διασφαλίσουν την ποιότητα των στατιστικών τους, τα μέλη του ΕΣΣ δημιούργησαν ένα κοινό πλαίσιο ποιότητας του οποίου ο κώδικας ορθής πρακτικής αποτελεί τον ακρογωνιαίο λίθο. Η συμμόρφωση των εθνικών στατιστικών αρχών με το πλήρες σύνολο αρχών και δεικτών του κώδικα ορθής πρακτικής διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στη διασφάλιση της ποιότητας των ευρωπαϊκών στατιστικών. Η συμμόρφωση αυτή αξιολογείται περιοδικά μέσω αξιολογήσεων από ομοτίμους του ΕΣΣ.

Οι αξιολογήσεις από ομοτίμους του ΕΣΣ ακολουθούν λεπτομερή μεθοδολογία και περιλαμβάνουν τεκμηριωμένες αυτοαξιολογήσεις, επισκέψεις ανά χώρα και εκθέσεις αξιολόγησης από ομοτίμους που συντάσσονται από ομάδες εμπειρογνωμόνων. Οι εκθέσεις περιλαμβάνουν συστάσεις για βελτίωση και συνοδεύονται από σχέδια δράσης για βελτίωση, τα οποία η Eurostat παρακολουθεί ετησίως. Οι δύο προηγούμενοι γύροι αξιολογήσεων από ομοτίμους πραγματοποιήθηκαν από το 2006 έως το 2008 και από το 2013 έως το 2015. Ο τρίτος γύρος αξιολογήσεων από ομοτίμους, που καλύπτει την περίοδο από το 2021 έως το 2023, έχει ολοκληρωθεί και η Επιτροπή παρουσίασε τα αποτελέσματά του σε τελική έκθεση[8]. Οι επιμέρους εκθέσεις αξιολόγησης από ομοτίμους διατίθενται στον ιστότοπο της Eurostat[9].

Στο πλαίσιο αυτό, οι Δεσμεύσεις στις οποίες συμμετέχουν οι κυβερνήσεις έχουν συμπληρωματικό ρόλο στις αξιολογήσεις από ομοτίμους του ΕΣΣ στις οποίες συμμετέχουν οι εθνικές στατιστικές αρχές.

---

[7] Κανονισμός (ΕΕ) 2015/759 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2015, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 223/2009 σχετικά με τις ευρωπαϊκές στατιστικές (ΕΕ L 123 της 19.5.2015, σ. 90).

[8] Μητρώο εγγράφων της Επιτροπής - SWD(2024)136 (europa.eu).

[9] Τρέχων γύρος αξιολογήσεων (2021-2023) - Eurostat (europa.eu).

2. ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΩΝ ΔΕΣΜΕΥΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗ ΚΑΙ ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΤΩΝ ΚΡΑΤΩΝ ΜΕΛΩΝ

2.1. Γενικές διατάξεις

Σύμφωνα με το άρθρο 11 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 223/2009, τα κράτη μέλη και η Επιτροπή πρέπει να λαμβάνουν όλα τα αναγκαία μέτρα για τη διατήρηση της εμπιστοσύνης στις ευρωπαϊκές στατιστικές. Για τον σκοπό αυτό, οι «δεσμεύσεις για την αξιοπιστία των στατιστικών» αποσκοπούν περαιτέρω στη διασφάλιση της εμπιστοσύνης του κοινού στις ευρωπαϊκές στατιστικές. Σε περίπτωση που ένα κράτος μέλος δεν δημοσιεύσει Δέσμευση πρέπει να υποβάλλει στην Επιτροπή και να δημοσιεύσει έκθεση προόδου σχετικά με την εφαρμογή του κώδικα ορθής πρακτικής και, κατά περίπτωση, σχετικά με τις προσπάθειες που έχουν καταβληθεί ώστε να καταρτιστεί Δέσμευση.

Η Επιτροπή υποβάλλει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο έκθεση σχετικά με τις δημοσιευμένες Δεσμεύσεις και, όπως απαιτείται, εκθέσεις προόδου, έως τις 9 Ιουνίου 2018 και ανά δύο έτη στη συνέχεια.

2.2. Μορφή της Δέσμευσης

Ο κανονισμός δεν θεσπίζει κανόνες σχετικά με τη μορφή της Δέσμευσης. Ωστόσο, πρέπει να επιτευχθεί ο στόχος της αύξησης της εμπιστοσύνης του κοινού μέσω της δέσμευσης των κυβερνήσεων να παρέχουν τις προϋποθέσεις για υψηλής ποιότητας στατιστικές.

Όπως παρουσιάστηκε στην πρώτη έκθεση[10], τα περισσότερα κράτη μέλη θεωρούν ότι ορισμένα μέρη της αντίστοιχης νομοθεσίας τους συνιστούν τη Δέσμευση. Ωστόσο, με την πάροδο των ετών, ο αριθμός των κρατών μελών που έχουν καταρτίσει «αυτοτελείς» δεσμεύσεις έχει αυξηθεί. Η παρούσα έκθεση παρουσιάζει μια γενική επισκόπηση της τρέχουσας κατάστασης, συμπεριλαμβανομένων των καταστάσεων που καλύφθηκαν σε προηγούμενες εκθέσεις και των νέων εξελίξεων.

Η έκθεση βασίζεται αποκλειστικά στις εθνικές συνεισφορές που ελήφθησαν για τους σκοπούς της παρούσας έκθεσης. Η Eurostat κάλεσε τα κράτη μέλη να υποβάλουν έκθεση για την περίοδο μεταξύ 1ης Ιανουαρίου 2022 και 31 Δεκεμβρίου 2023.

Εθνικές νομοθετικές ρυθμίσεις που συνιστούν Δέσμευση

Τα κράτη μέλη που θεωρούν ότι ορισμένα μέρη της εθνικής νομοθεσίας τους συνιστούν τη Δέσμευση παρέπεμψαν στις νομικές διατάξεις που έχουν συνάφεια με τη βελτίωση ή τη διατήρηση των συνθηκών εφαρμογής του κώδικα και υπέβαλαν εκθέσεις για τις σχετικές εξελίξεις.

Αυστρία: Η Στατιστική Υπηρεσία της Αυστρίας θεωρεί ότι η Δέσμευση απορρέει από το εθνικό δίκαιο, και συγκεκριμένα από τον ομοσπονδιακό νόμο περί στατιστικών. Η Αυστρία ανέφερε ότι δεν υπήρξαν σημαντικές αλλαγές σε σχέση με την προηγούμενη περίοδο αναφοράς.

Κροατία: Όπως αναφέρεται επίσης στην έκθεση που απέστειλε η Στατιστική Υπηρεσία της Κροατίας (CBS) στην Eurostat, ο νόμος περί επίσημων στατιστικών που τέθηκε σε ισχύ το 2020 προβλέπει τη νομική βάση για τη Δέσμευση παρέχοντας στην εθνική στατιστική υπηρεσία, τη CBS, την επαγγελματική ανεξαρτησία και υποστήριξη για τη διατήρηση και τη βελτίωση των συνθηκών εφαρμογής του κώδικα ορθής πρακτικής. Η CBS έχει τη συνολική

[10] COM(2018) 516 final.

ευθύνη για τον συντονισμό και την ανάπτυξη του εθνικού στατιστικού συστήματος. Άλλοι παραγωγοί επίσημων στατιστικών είναι υπεύθυνοι για την ανάπτυξη, την παραγωγή και τη διάδοση επίσημων στατιστικών στο πλαίσιο των εργασιών τους. Η CBS προσπαθεί να παρέχει εγκαίρως στατιστικά στοιχεία που θα ανταποκρίνονται στις ανάγκες των χρηστών. Για να το επιτύχει αυτό, η CBS διεξήγαγε την έρευνα ικανοποίησης χρηστών στο τέλος του 2022. Τα αποτελέσματα της έρευνας χρησιμοποιούνται για να βοηθήσουν στον μελλοντικό σχεδιασμό των δραστηριοτήτων της CBS.

Τσεχία: Η Δέσμευση στην Τσεχία[11] δημοσιεύθηκε στις 28 Φεβρουαρίου 2018 στον ιστότοπο της εθνικής στατιστικής αρχής. Η Δέσμευση συγκεντρώνει τις αντίστοιχες διατάξεις του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 223/2009 και δηλώνει, όπως επιβεβαιώθηκε στην έκθεση που απέστειλε η τσεχική στατιστική υπηρεσία (CZSO) στην Eurostat, ότι έχει ήδη εκπληρωθεί με την ισχύουσα νομοθεσία που καθορίζει τις δραστηριότητες της τσεχικής στατιστικής υπηρεσίας. Αναφέρεται καταρχάς στον νόμο αριθ. 89/1995 σχετικά με την κρατική στατιστική υπηρεσία, καθώς και στο Σύνταγμα ή στον εσωτερικό κανονισμό της κυβέρνησης. Το εν λόγω σύστημα κανονισμών εξασφαλίζει τις αναγκαίες προϋποθέσεις για την εκπλήρωση όλων των αρχών του κώδικα ορθής πρακτικής για τις ευρωπαϊκές στατιστικές που αφορούν το θεσμικό πλαίσιο. Η CZSO υπέβαλε έκθεση σχετικά με περαιτέρω εξελίξεις, συμπεριλαμβανομένων βελτιώσεων στη διαχείριση της ποιότητας.

Γερμανία: Η Δέσμευση θεωρείται ότι έχει συσταθεί από το εθνικό δίκαιο. Όπως δήλωσε η γερμανική Ομοσπονδιακή Στατιστική Υπηρεσία (FSO) στην έκθεσή της προς την Eurostat, η Γερμανία έχει ικανοποιητικό επίπεδο συμμόρφωσης με τον κώδικα ορθής πρακτικής, το οποίο επιβεβαιώνεται και από την έκθεση αξιολόγησης από ομοτίμους. Ταυτόχρονα, η αξιολόγηση από ομοτίμους εντόπισε τομείς με περιθώρια βελτίωσης και συνέστησε κατάλληλα μέτρα στην έκθεση. Οι σημαντικότερες δράσεις καλύπτουν τη συνεργασία και τον συντονισμό στο πλαίσιο του γερμανικού στατιστικού συστήματος, εισάγοντας ενιαία πρότυπα ποιότητας, προγραμματισμό προγραμμάτων και καινοτομία. Επιπλέον, η έκθεση που εστάλη στην Eurostat επισημαίνει ότι η προσθήκη νέων στοιχείων σχετικών με τα μητρώα στους επιχειρηματικούς τομείς του FSO αποτελεί ικανοποιητική πρόοδο.

Εσθονία: Η Δέσμευση καθορίζεται στον νόμο για τις επίσημες στατιστικές, και συγκεκριμένα στο άρθρο 7 παράγραφος 1, σύμφωνα με το οποίο οι επίσημες στατιστικές παράγονται σύμφωνα με τις στατιστικές αρχές και τα κριτήρια ποιότητας που περιλαμβάνονται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 223/2009. Ο νόμος περί επίσημων στατιστικών τέθηκε σε ισχύ τον Αύγουστο του 2010 και η έκθεση που διαβιβάστηκε στην Eurostat επιβεβαίωσε ότι έκτοτε δεν έχουν επέλθει σημαντικές τροποποιήσεις.

Φινλανδία: Η φινλανδική Δέσμευση για την Εμπιστοσύνη βασίζεται στην εθνική νομοθεσία για τις στατιστικές. Η έκθεση που διαβιβάστηκε στην Eurostat σχετικά με την τρέχουσα περίοδο αναφοράς επισημαίνει ότι ο νόμος περί στατιστικών στοιχείων της Φινλανδίας τροποποιήθηκε πρόσφατα. Μία από τις τροποποιήσεις αυτές περιλάμβανε την ανάθεση νέου καθήκοντος στη Στατιστική Υπηρεσία της Φινλανδίας, συγκεκριμένα τη συλλογή και την παροχή μικροδεδομένων για σκοπούς έρευνας και στατιστικής ανάλυσης. Ο αναθεωρημένος νόμος αποσαφηνίζει επίσης τους κανόνες που ισχύουν κατά την παροχή πρόσβασης σε δεδομένα για έρευνα και ανάλυση.

[11] Περίληψη της τσεχικής νομοθεσίας στο πλαίσιο της Δέσμευσης για την εμπιστοσύνη στον ιστότοπο της τσεχικής στατιστικής υπηρεσίας.

Γαλλία: Σύμφωνα με την Εθνική Στατιστική Υπηρεσία της Γαλλίας, η ετήσια έκθεση της επίσημης στατιστικής αρχής[12] παρακολουθεί τη συμμόρφωση με τον κώδικα ορθής πρακτικής και δημοσιοποιείται τόσο στη γαλλική όσο και στην αγγλική έκδοση. Η έκθεση που διαβιβάστηκε στην Eurostat δεν αναφέρεται σε καμία αυτοτελή Δέσμευση της γαλλικής κυβέρνησης.

Ουγγαρία: Όπως αναφέρεται επίσης στην έκθεση που εστάλη στην Eurostat για την τρέχουσα περίοδο αναφοράς, οι Δεσμεύσεις που συνέταξε η ουγγρική κυβέρνηση έχουν καθοριστεί στην εθνική νομοθεσία για τις στατιστικές που τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 2017. Έκτοτε δεν υπήρξαν σημαντικές τροποποιήσεις.

Ιταλία: Δεν υπάρχει αυτοτελής Δέσμευση από την Ιταλία. Το ιταλικό Εθνικό Ινστιτούτο Στατιστικής (ISTAT) ανέφερε τις πρόσφατες εξελίξεις στην εφαρμογή των αρχών του κώδικα ορθής πρακτικής. Το ISTAT ενέκρινε τη νέα πολιτική ποιότητας που ακολουθεί, η οποία προβλέπει τη συμμόρφωση των παραδοσιακών διαδικασιών, όπως οι έρευνες, που πρέπει να αξιολογούνται με ορθές μεθοδολογίες και πρακτικές. Για τον σκοπό αυτό, καθιερώθηκε κατάλογος ελέγχου για όλες τις παραδοσιακές διαδικασίες του ISTAT κατά την περίοδο από τον Οκτώβριο του 2022 έως τον Ιανουάριο του 2023. Κάθε μέρος του καταλόγου ελέγχου χρησιμεύει για τον εντοπισμό αδυναμιών και, ως εκ τούτου, για την προσαρμογή των ενεργειών βελτίωσης που πρέπει να αναληφθούν. Οι έλεγχοι προγραμματίζονται εντός περιόδου 3 ετών, καθώς θα πρέπει να καταρτίζεται επικαιροποιημένος κατάλογος ελέγχου κάθε 3 έτη.

Λετονία: Η Δέσμευση καθορίζεται στο εθνικό δίκαιο — τον νόμο για τις στατιστικές. Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου αναφοράς δεν υπήρξαν σημαντικές αλλαγές στη νομοθεσία.

Λιθουανία: Η Δέσμευση καθορίζεται στο εθνικό δίκαιο. Η έκθεση για την τρέχουσα περίοδο αναφοράς επισημαίνει ορισμένες πρόσφατες εξελίξεις. Την 1η Ιανουαρίου 2023 τέθηκε σε ισχύ ένας νέος νόμος για τις επίσημες στατιστικές και τη διακυβέρνηση των κρατικών δεδομένων, ο οποίος διευρύνει τον ρόλο και τις λειτουργίες της Στατιστικής Υπηρεσίας της Λιθουανίας. Σύμφωνα με τον νέο νόμο, η Στατιστική Υπηρεσία της Λιθουανίας έχει καταστεί κρατική υπηρεσία δεδομένων, αρμόδια όχι μόνο για την παραγωγή επίσημων στατιστικών αλλά και για τη διακυβέρνηση των κρατικών δεδομένων. Ο νέος νόμος διατηρεί την υποχρέωση εφαρμογής του κώδικα ορθής πρακτικής κατά την κατάρτιση των επίσημων στατιστικών.

Λουξεμβούργο: Όπως επιβεβαιώνεται και από την έκθεση που διαβιβάστηκε στην Eurostat, το Λουξεμβούργο θεωρεί ότι η Δέσμευση εδράζεται στο εθνικό δίκαιο. Δεν έχει αλλαγές στην έκθεση για την περίοδο από την 1η Ιανουαρίου 2022 έως τις 31 Δεκεμβρίου 2023.

Κάτω Χώρες: Η Δέσμευση καθορίζεται στο εθνικό δίκαιο. Δεν αναφέρθηκε σημαντική τροποποίηση της εθνικής νομοθεσίας. Μετά την προηγούμενη αξιολόγηση από ομοτίμους, έχουν σημειωθεί αρκετές βελτιώσεις, ιδίως εκείνες που σχετίζονται με τη σταθεροποίηση του θεσμικού περιβάλλοντος και την ενίσχυση της διαχείρισης και της διασφάλισης της ποιότητας. Πραγματοποιήθηκαν περαιτέρω μεταρρυθμίσεις στους τομείς των ανθρώπινων πόρων και της μέτρησης των επιδόσεων. Η Στατιστική Υπηρεσία των Κάτω Χωρών άρχισε να επεξεργάζεται τις συστάσεις που προέκυψαν από την πλέον πρόσφατη αξιολόγηση από ομοτίμους.

[12] Ετήσια έκθεση της επίσημης στατιστικής αρχής 2022 .

Νορβηγία: Η δέσμευση για την τήρηση των αρχών του κώδικα ορθής πρακτικής καθορίζεται στον νορβηγικό νόμο περί στατιστικών, ο οποίος τέθηκε σε ισχύ τον Ιανουάριο του 2021. Οι δύο πρώτες εκθέσεις για τη συμμόρφωση με τις αρχές ποιότητας του νόμου περί στατιστικών και του κώδικα ορθής πρακτικής δημοσιεύθηκαν στον ιστότοπο της Στατιστικής Υπηρεσίας της Νορβηγίας[13]. Η έκθεση που διαβιβάστηκε στην Eurostat αναφέρει το σχέδιο δράσης για βελτίωση μετά την αξιολόγηση από ομοτίμους του νορβηγικού στατιστικού συστήματος.

Πολωνία: Η έκθεση που απέστειλε η Στατιστική Υπηρεσία της Πολωνίας στην Eurostat επιβεβαίωσε ότι η εθνική νομοθεσία, πιο συγκεκριμένα, ο νόμος της 29ης Ιουνίου 1995 για τις επίσημες στατιστικές, θεωρείται ως η πολωνική Δέσμευση. Από την τελευταία υποβολή εκθέσεων δεν υπήρξε αναθεώρηση των διατάξεων του νόμου για τις επίσημες στατιστικές, ο οποίος εφαρμόζει τις αρχές του κώδικα ορθής πρακτικής.

Πορτογαλία: Όπως αναφέρεται επίσης στην έκθεση που διαβιβάστηκε στην Eurostat, η Δέσμευση καθορίζεται στο εθνικό δίκαιο, δηλαδή στο νομοθετικό διάταγμα αριθ. 136/2012. Το εν λόγω νομοθετικό διάταγμα νοείται ως η πολιτική δέσμευση της πορτογαλικής κυβέρνησης. Το νομοθετικό διάταγμα περιέχει διατάξεις, μεταξύ άλλων, για τη βελτίωση ή τη διατήρηση των όρων εφαρμογής του κώδικα ορθής πρακτικής, καθώς και για τη διάθεση του αναγκαίου προϋπολογισμού και των αρμοδιοτήτων για την άσκηση όλων των δραστηριοτήτων που προβλέπονται από τον νόμο.

Σλοβακία: Η έκθεση που εστάλη στην Eurostat επιβεβαίωσε ότι δεν καταρτίστηκε αυτοτελής Δέσμευση. Κατά την τρέχουσα περίοδο αναφοράς εγκρίθηκαν και εφαρμόστηκαν από το εθνικό στατιστικό σύστημα διάφορα κανονιστικά, οργανωτικά και μεθοδολογικά έγγραφα, στο πλαίσιο της εφαρμογής του κώδικα ορθής πρακτικής[14].

Ισπανία: Η έκθεση που εστάλη στην Eurostat περιγράφει διάφορα μέτρα που ελήφθησαν κατά την περίοδο 2022-2023 σχετικά με τη βελτίωση της εφαρμογής του κώδικα ορθής πρακτικής. Τροποποιήθηκε ο νόμος για τη δημόσια στατιστική, με τον οποίο η δέσμευση συμμόρφωσης με τον κώδικα ορθής πρακτικής επεκτείνεται στην παραγωγή στατιστικών στοιχείων στο πλαίσιο του εθνικού στατιστικού σχεδίου, που δεν περιορίζεται στο ευρωπαϊκό στατιστικό σχέδιο. Ο ίδιος νόμος αναγνωρίζει την Εθνική Στατιστική Υπηρεσία της Ισπανίας ως εθνική στατιστική αρχή.

«Αυτοτελείς» δεσμεύσεις για την εμπιστοσύνη

Οι «αυτοτελείς» Δεσμεύσεις που καταρτίστηκαν έχουν διάφορες μορφές, καθεμία από τις οποίες αντικατοπτρίζει τα ειδικά χαρακτηριστικά του εκάστοτε εθνικού στατιστικού συστήματος.

Οι τρεις πρώτες εκθέσεις της Επιτροπής του 2018, του 2020 και του 2022 σχετικά με τις Δεσμεύσεις παρουσίασαν τις ακόλουθες «αυτοτελείς» Δεσμεύσεις των κρατών μελών.

Βέλγιο: Στις 31 Μαΐου 2017 η βελγική δέσμευση για την εμπιστοσύνη στις στατιστικές[15] εγκρίθηκε από την επιτροπή διαβούλευσης, στην οποία εκπροσωπούνται η ομοσπονδιακή

[13] Έκθεση για την ποιότητα των επίσημων στατιστικών, 2022 και Έκθεση για την ποιότητα των επίσημων στατιστικών, 2023.

[14] Βλ. επίσης τους προβληματισμούς για τις τροποποιήσεις στον νόμο περί αρμοδιοτήτων με τις οποίες διευρύνεται η εξουσία της κυβέρνησης να διορίζει και να απολύει τους επικεφαλής ορισμένων ανεξάρτητων φορέων, στο κεφάλαιο για την κατάσταση του κράτους δικαίου στη Σλοβακία (SWD(2024) 825 της 24ης Ιουλίου 2024).

[15] Η βελγική Δέσμευση για την εμπιστοσύνηhttps://statbel.fgov.be/en/about-statbel/quality/commitment-confidence (διαθέσιμη στα αγγλικά, τα γαλλικά, τα γερμανικά και τα ολλανδικά).

κυβέρνηση και οι κυβερνήσεις των περιφερειών και των κοινοτήτων, και, στη συνέχεια, δημοσιεύθηκε στον ιστότοπο της βελγικής ομοσπονδιακής στατιστικής υπηρεσίας και των περιφερειακών στατιστικών αρχών. Σημειώθηκε πρόοδος στην εφαρμογή της Δέσμευσης στο πλαίσιο των βελτιωτικών δράσεων του τρίτου γύρου αξιολογήσεων από ομοτίμους, που πραγματοποιήθηκε το 2022 και το 2023. Στην έκθεση που διαβιβάστηκε στην Eurostat επισημάνθηκαν τα επιτεύγματα όσον αφορά τον συντονισμό, τη συνεργασία και την επάρκεια των πόρων. Επιπλέον, αναπτύχθηκε στρατηγική διάδοσης και επικοινωνίας, προσαρμοσμένη στους διάφορους χρήστες.

Βουλγαρία: Στην έκθεσή της που απέστειλε στην Eurostat, η Εθνική Στατιστική Υπηρεσία επιβεβαίωσε την προηγούμενη έκθεσή της, δηλώνοντας ότι στις 8 Δεκεμβρίου 2021 η βουλγαρική κυβέρνηση υπέγραψε τη Δέσμευση[16]. Η κυβέρνηση ανέλαβε δεσμεύσεις, μεταξύ άλλων: i) να παρέχει τις κατάλληλες συνθήκες για την ανάπτυξη, την παραγωγή και τη διάδοση στατιστικών· ii) να εγγυάται τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του Προέδρου της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας· iii) να παρέχει επαρκείς πόρους για τη βελτίωση και τη διατήρηση της ποιότητας των επίσημων στατιστικών· και iv) να διασφαλίζει την πρόσβαση της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας σε διοικητικές και άλλες πηγές δεδομένων.

Κύπρος: Η Δέσμευση εγκρίθηκε από το υπουργικό συμβούλιο το 2018[17]. Η Δέσμευση δημοσιεύθηκε μαζί με περίληψη για τους πολίτες. Η έκθεση που εστάλη στην Eurostat εξήγησε ότι ο νέος νόμος για τις επίσημες στατιστικές του 2021 [νόμος αριθ. 25 (I)/2021] περιέχει ρητές αναφορές στις στατιστικές αρχές (συμπεριλαμβανομένης της επαγγελματικής ανεξαρτησίας, της αμεροληψίας και της αντικειμενικότητας), στα κριτήρια ποιότητας και στην εφαρμογή του κώδικα ορθής πρακτικής για τη διασφάλιση της εμπιστοσύνης του κοινού στις στατιστικές.

Ελλάδα: Η ελληνική Δέσμευση[18] υπεγράφη στις 29 Φεβρουαρίου 2012 από τον Έλληνα Πρωθυπουργό και το αρμόδιο μέλος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τη φορολογία και την τελωνειακή ένωση, τον έλεγχο και την καταπολέμηση της απάτης. Διατίθεται στον ιστότοπο της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής. Όπως αναφέρθηκε επίσης, έκτοτε δεν έχουν σημειωθεί περαιτέρω εξελίξεις. Η Δέσμευση εξακολουθεί να ισχύει και να εφαρμόζεται.

Ισλανδία: Μια «αυτοτελής» Δέσμευση δημοσιεύθηκε τον Νοέμβριο του 2019[19]. Η έκθεση που έστειλε στην Eurostat η Στατιστική Υπηρεσία της Ισλανδίας υπογράμμισε ότι το κείμενο σχετικά με τη δέσμευση προστέθηκε στα έγγραφα του σχεδίου προϋπολογισμού για την περίοδο 2020-2024 και εγκρίθηκε από το Κοινοβούλιο. Στο κείμενο επιβεβαιώνεται ότι η αξιοπιστία των δημόσιων στατιστικών συγκαταλέγεται μεταξύ των προϋποθέσεων για την εμπιστοσύνη στις οικονομικές και κοινωνικές στατιστικές που χρησιμοποιούνται για τη χάραξη πολιτικής και για την ουδέτερη αξιολόγηση του αντικτύπου των κυβερνητικών αποφάσεων. Η Δέσμευση επιβεβαιώνει την επαγγελματική ανεξαρτησία και το εργασιακό περιβάλλον που απαιτούνται για την επιβολή των κανόνων ώστε να διασφαλίζεται ότι η Στατιστική Υπηρεσία της Ισλανδίας μπορεί να υλοποιήσει νέα έργα, να συλλέγει δεδομένα και να επεξεργάζεται και να διαδίδει επίσημες στατιστικές.

[16] Δέσμευση για την εμπιστοσύνη της βουλγαρικής κυβέρνησης.
[17] Δέσμευση για την εμπιστοσύνη της κυπριακής κυβέρνησης· Υπουργικό Συμβούλιο, απόφαση αριθ. 85.964.
[18] Δέσμευση για την εμπιστοσύνη της ελληνικής κυβέρνησης.
[19] Δέσμευση για την εμπιστοσύνη της ισλανδικής κυβέρνησης (διαθέσιμη στα ισλανδικά).

Ιρλανδία: Το 2017 η κυβέρνηση της Ιρλανδίας ενέκρινε τη Δέσμευση[20]. Με τον τρόπο αυτό, η κυβέρνηση επιβεβαίωσε εκ νέου τη δέσμευσή της: i) να εγγυάται την ανεξαρτησία της Κεντρικής Στατιστικής Υπηρεσίας (ΚΣΥ)· ii) να στηρίζει τη ΚΣΥ όσον αφορά τη συμμόρφωση με τον κώδικα ορθής πρακτικής· και iii) να συμβάλει στην ανάπτυξη του ευρύτερου ιρλανδικού στατιστικού συστήματος υπό την καθοδήγηση της ΚΣΥ. Όπως αναφέρεται επίσης στην έκθεση που απέστειλε η ΚΣΥ στην Eurostat, η Δέσμευση που εγκρίθηκε από την κυβέρνηση αποτελεί περαιτέρω δήλωση υποστήριξης των υφιστάμενων νόμων και των πολιτικών και πρακτικών που υιοθέτησε η ΚΣΥ για την εκπλήρωση των υποχρεώσεών της βάσει του κώδικα ορθής πρακτικής.

Μάλτα: Στη Μάλτα, η Δέσμευση υπεγράφη από τον Πρωθυπουργό στις 17 Μαΐου 2018[21]. Όπως περιγράφεται επίσης στην έκθεση που απέστειλε η Εθνική Στατιστική Υπηρεσία της Μάλτας (ΕΣΥ) στην Eurostat, έκτοτε η κυβέρνηση συνέχισε να τηρεί πλήρως την αρχή της επαγγελματικής ανεξαρτησίας της ΕΣΥ. Επιπλέον, για να ενισχύσει περαιτέρω την ανεξαρτησία της σύμφωνα με τη Δέσμευση, η ΕΣΥ επεξεργάζεται έναν νέο νόμο που θα καταργήσει τον ισχύοντα νόμο για τη στατιστική αρχή της Μάλτας. Όλες οι προτεινόμενες αλλαγές αποσκοπούν στον εξορθολογισμό των στατιστικών διαδικασιών ώστε η παραγωγή στατιστικών να καταστεί πιο αξιόπιστη, αποτελεσματική, διαφανής και έγκαιρη.

Ρουμανία: Η ρουμανική Δέσμευση για την εμπιστοσύνη στις στατιστικές εκδόθηκε από τη ρουμανική κυβέρνηση κατά τη συνεδρίασή της στις 9 Ιουνίου 2017[22]. Όπως εξηγείται στην έκθεση που απέστειλε η Εθνική Στατιστική Υπηρεσία της Ρουμανίας στην Eurostat, οι μισθοί των υπαλλήλων του εθνικού στατιστικού συστήματος βελτιώθηκαν και οι διάλογοι με τα βασικά ενδιαφερόμενα μέρη συνέχισαν να ενισχύουν την εμπιστοσύνη όσον αφορά τις στατιστικές.

Σλοβενία: Η σλοβενική κυβέρνηση ενέκρινε τη Δέσμευση στις 5 Ιανουαρίου 2017[23]. Στη συνέχεια δημοσιεύθηκε μαζί με την αντίστοιχη περίληψη για τους πολίτες στην ιστοσελίδα της Στατιστικής Υπηρεσίας. Η έκθεση που διαβιβάστηκε στην Eurostat δεν περιλάμβανε περαιτέρω εξελίξεις ως προς το θέμα αυτό.

Σουηδία: Η Δέσμευση υποβλήθηκε στο πλαίσιο του νομοσχεδίου της σουηδικής κυβέρνησης για τον προϋπολογισμό για το 2017.[24] Στη συνέχεια, δημοσιεύθηκε επίσης στον ιστότοπο της σουηδικής στατιστικής υπηρεσίας (SCB). — Επιπλέον, η SCB υποβάλλει ετησίως εκθέσεις σχετικά με τις απαιτήσεις ποιότητας στις στατιστικές. Όπως φαίνεται στην έκθεση που απέστειλε η SCB στην Eurostat, τα αποτελέσματα είναι κυρίως θετικά κατά την τρέχουσα περίοδο αναφοράς, με ορισμένους τομείς στους οποίους υπάρχουν περιθώρια περαιτέρω βελτίωσης.

Αξίζει επίσης να σημειωθεί ότι, αν και εκτός του ΕΣΣ, τρεις υποψήφιες χώρες ενέκριναν επίσης επίσημα δεσμεύσεις: Η **Αλβανία** στις 10 Νοεμβρίου 2017, το **Μαυροβούνιο** στις 22 Φεβρουαρίου 2018 και η **Βόρεια Μακεδονία** στις 17 Οκτωβρίου 2018.

Επιπλέον, η Επιτροπή ενημερώθηκε για τις ακόλουθες εξελίξεις που σημειώθηκαν εκτός της τρέχουσας περιόδου αναφοράς:

---

[20] Δέσμευση για την εμπιστοσύνη της ιρλανδικής κυβέρνησης (διαθέσιμη στα αγγλικά).
[21] Δέσμευση για την εμπιστοσύνη της μαλτεζικής κυβέρνησης (διαθέσιμη στα αγγλικά).
[22] Δέσμευση για την εμπιστοσύνη της ρουμανικής κυβέρνησης (διαθέσιμη μόνο στα ρουμανικά).
[23] Δέσμευση για την εμπιστοσύνη της σλοβενικής κυβέρνησης (διαθέσιμη στα αγγλικά και στα σλοβενικά).
[24] Δέσμευση για την εμπιστοσύνη της σουηδικής κυβέρνησης. Δημοσιεύθηκε στα αγγλικά στην ετήσια έκθεση του 2017 **των Επίσημων Στατιστικών της Σουηδίας.**

Λιχτενστάιν: Όπως αναφέρεται επίσης στην έκθεση που απέστειλε η στατιστική αρχή στην Eurostat, η κυβέρνηση του Λιχτενστάιν επιβεβαίωσε στις 27 Φεβρουαρίου 2024 τη δέσμευσή της για την προστασία ανεξάρτητων και αξιόπιστων στατιστικών, σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 223/2009[25]. Η κυβέρνηση δεσμεύτηκε να εξασφαλίσει: i) την ανεξαρτησία της στατιστικής αρχής· ii) την ποιότητα των επίσημων στατιστικών μέσω της εφαρμογής διεθνών και ευρωπαϊκών προτύπων για τα στατιστικά στοιχεία· και iii) ότι παρέχονται επαρκείς και μόνιμοι πόροι για τη διασφάλιση της ποιότητας και της καταλληλότητας των επίσημων στατιστικών. Επιπλέον, η κυβέρνηση δεσμεύτηκε να παράσχει πρόσβαση στις στατιστικές αρχές σε διοικητικά στοιχεία και να διασφαλίσει τα δικαιώματα των απαντησάντων και το στατιστικό απόρρητο.

Ελβετία: Η Ομοσπονδιακή Στατιστική Υπηρεσία ανέφερε στην Eurostat ότι, στις 24 Ιανουαρίου 2024, το Ελβετικό Ομοσπονδιακό Συμβούλιο ενέκρινε και δημοσίευσε το πρόγραμμα δημόσιων στατιστικών της ομοσπονδιακής κυβέρνησης για τα επόμενα έτη (2024-2027). Η έκθεση παρέχει επισκόπηση των στατιστικών στόχων, προτεραιοτήτων και δραστηριοτήτων και περιλαμβάνει τη Δέσμευση[26]. Στη Δέσμευση, η κυβέρνηση επιβεβαιώνει ότι έχει ως στόχο: i) να τηρεί τις διεθνείς αρχές για τη συλλογή, την κατάρτιση και τη διάδοση των επίσημων στατιστικών· ii) να εγγυάται την επαγγελματική ανεξαρτησία της Ομοσπονδιακής Στατιστικής Υπηρεσίας και άλλων εθνικών αρχών· iii) να στηρίζει τον Ομοσπονδιακή Στατιστική Υπηρεσία και τις άλλες εθνικές αρχές στη λήψη των αναγκαίων μέτρων για τη διασφάλιση της συμμόρφωσης με τον κώδικα ορθής πρακτικής· και iv) να αναπτύξει περαιτέρω το ομοσπονδιακό στατιστικό σύστημα υπό την ηγεσία της Ομοσπονδιακής Στατιστικής Υπηρεσίας.

3. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Όπως ορίζεται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 223/2009 για τις ευρωπαϊκές στατιστικές, οι Δεσμεύσεις συμβάλλουν στη διασφάλιση της εμπιστοσύνης του κοινού στις ευρωπαϊκές στατιστικές και της επίτευξης προόδου όσον αφορά την εφαρμογή των στατιστικών αρχών που περιέχονται στον κώδικα ορθής πρακτικής.

Όλο και περισσότερες χώρες δημοσιεύουν αυτοτελείς Δεσμεύσεις. Η τάση αυτή είναι ευπρόσδεκτη και υποστηρίζεται πλήρως από την Επιτροπή. Πολλά κράτη μέλη θεωρούν ότι το εθνικό τους δίκαιο και οι ειδικές διατάξεις που περιέχονται σε αυτό συνιστούν ήδη Δέσμευση. Στο πλαίσιο αυτό, ορισμένα κράτη μέλη ανέφεραν ότι το αντίστοιχο εθνικό τους δίκαιο ενίσχυσε τον ρόλο της εθνικής στατιστικής υπηρεσίας τους ως κεντρικής στατιστικής αρχής. Η διαρκής παρακολούθηση των σχετικών εξελίξεων και η προσαρμογή στις μεταβαλλόμενες προσδοκίες και ανάγκες των χρηστών είναι απαραίτητες για να ικανοποιηθούν η εμπιστοσύνη του κοινού και οι απαιτήσεις ποιότητας στις στατιστικές.

Οι εθνικές στατιστικές υπηρεσίες εφαρμόζουν διάφορα μέσα διαχείρισης της ποιότητας και μέτρησης των επιδόσεων. Κατά την τρέχουσα περίοδο αναφοράς επιβεβαιώθηκε ότι οι εξωτερικές αξιολογήσεις είναι απαραίτητες για την αντικειμενική αξιολόγηση των επιδόσεων των στατιστικών υπηρεσιών. Οι αξιολογήσεις από ομοτίμους εξακολουθούν να αποτελούν βασικό μέσο στο πλαίσιο αυτό. Παρέχουν πολύτιμες πληροφορίες σχετικά με την εμπιστοσύνη στις στατιστικές από εξωτερικούς ενδιαφερόμενους φορείς με σχετικές γνώσεις και πείρα στον τομέα.

[25] Δέσμευση για την εμπιστοσύνη της κυβέρνησης του Λιχτενστάιν.
[26] Το πρόγραμμα, συμπεριλαμβανομένης της Δέσμευσης για την εμπιστοσύνη της ελβετικής ομοσπονδιακής κυβέρνησης.

Η διατήρηση της εμπιστοσύνης του κοινού στις επίσημες στατιστικές είναι ζωτικής σημασίας για τη συνάφεια και την αξιοπιστία του ΕΣΣ στο σύνολό του. Βοηθά επίσης τις κυβερνήσεις της ΕΕ και των κρατών μελών της να ανταποκριθούν στις μείζονες τρέχουσες και μελλοντικές προκλήσεις χρησιμοποιώντας μεθόδους που βασίζονται σε αντικειμενικά δεδομένα και γεγονότα, στηρίζοντας τη δημοκρατική νομιμότητα των πολιτικών αποφάσεων. Η Επιτροπή παρακολουθεί περιπτώσεις στις οποίες οι κυβερνήσεις δεν διασφαλίζουν την επαγγελματική ανεξαρτησία των αντίστοιχων εθνικών στατιστικών υπηρεσιών τους, για παράδειγμα τροποποιώντας την εθνική νομοθεσία κατά τρόπο που θέτει υπό αμφισβήτηση τη συμμόρφωσή της νομοθεσίας με την αρχή της επαγγελματικής ανεξαρτησίας ή απομακρύνοντας τον προϊστάμενο του Ινστιτούτου πριν από τη λήξη της θητείας ή χωρίς σαφή αιτιολόγηση. Η Επιτροπή θα συνεχίσει να παρακολουθεί τις σχετικές εξελίξεις και θα βοηθήσει τα κράτη μέλη να επιτύχουν τον φιλόδοξο στόχο τους να διατηρήσουν και να βελτιώσουν την εμπιστοσύνη του κοινού στις στατιστικές.